

Onder vertalers van boeken komen lage inkomens veel voor. Slechts enkelen komen aan een modaal inkomen bij een fulltime werkweek (als ze subsidie van het Letterenfonds krijgen), de meesten zitten daar (ver) onder, tot minimumloon of zelfs bijstandsniveau aan toe. Dat komt grotendeels door de structuur van de bedrijfstak: het zijn vooral de uitgevers (veelal verenigd in een paar grote koepels) die de tarieven bepalen. Van een gelijkwaardige onderhandelingspositie is, net als in andere delen van de culturele sector, geen sprake.

Angst en scepsis

Het voorstel leidt allereerst tot angst: hoe betaal ik deze extra verzekering? Op een laag inkomen is 6,5 procent veel geld. Bij een fiscale winst van 20.000 euro, en dat is een winst waar veel vertalers van dromen, gaat dat om 108 euro per maand, een aanzienlijk bedrag. Ja, die kosten kun je aftrekken – ware het niet dat veel vertalers zo'n laag inkomen hebben, dat ze geen belasting betalen. Die compensatie is er dus juist bij die laagste inkomens niet.

Betalen voor de bijstand

Vervolgens betwijfelen we of vertalers er wel iets aan hebben. De uitkering gaat in na een jaar, een periode die al moeilijk te overbruggen is. Bij de voorbeeldwinst van 20.000 euro krijg je dan 70 procent, oftewel 14.500 euro per jaar. Dat is al lager dan de bijstand, die nu ligt rond de 15.000 euro. Zoals gezegd is de fiscale winst van veel vertalers lager dan 20.000! Goede kans dus dat bijvoorbeeld een alleenstaande vertaler of een mantelzorgende kostwinner na premie te hebben betaald, naast de arbeidsongeschiktheidsuitkering alsnog bijstand moet aanvragen, met alle administratieve rompslomp, controle en onzekerheid van dien.

Tóch je pensioen opeten

Maar nog belangrijker: een van de grote voordelen van een AOV zou zijn dat je je spaargeld, huis en pensioenreserve niet hoeft aan te spreken. Dat is wel wat waard. Maar als de vertaler ondanks trouwe premiebetaling alsnog een beroep moet doen op aanvullende bijstand, zal van diegene worden geëist eerst al die bezittingen op te maken (althans, wat er na een jaar arbeidsongeschiktheid nog van over is). Ook alle uitgestelde inkomsten (royalty's, leenrechtgelden) worden dan opgeslokt door de bijstandsgever omdat alle 'bijverdiensten' volgens de bijstandswet worden afgeroomd. In dat geval heeft de vertaler een aanzienlijk bedrag per jaar betaald om uiteindelijk onder hetzelfde zeer restrictieve regime te vallen als zonder AOV.

Catch-22

Bovendien vermoeden we dat er met nog een situatie geen rekening is gehouden. Wat gebeurt er als een vertaler (al of niet met een laag inkomen) arbeidsongeschikt wordt en geen reserves heeft? Die heeft dan geen andere inkomsten en is dan gedwongen bijstand aan te vragen. Maar: als de gewezen vertaler bijstand aanvraagt, moet volgens de bijstandsregels het bedrijf worden opgedoekt. En daaruit volgt dat als je geen zzp'er meer bent, je dus ook niet meer onder de AOV-regels valt. Kortom, als die eventualiteit niet wordt afgedekt, is er opnieuw een manier waarop een vertaler door de mazen van het vangnet kan vallen.

Kortom: veel vertalers zijn allerminst gerustgesteld door het voorstel. Het is gewoon niet eerlijk als je betaalt voor een verzekering waar je niets aan hebt.